

ส่วนที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งหมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา จังหวัด อำเภอ นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น และแผนชุมชน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลโคกตูม จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

การวางแผนเป็นกระบวนการมองไปข้างหน้าและกำหนดการใช้ทรัพยากรขององค์กร โดยกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า ให้บรรลุตามภารกิจ วัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย ขององค์กร ซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในท้องถิ่น การที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกตูมจะพัฒนาไปในทิศทางใด จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์เพื่อแปลงสู่การปฏิบัติ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกตูม (พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๓) มีลักษณะเป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะ ๕ ปี ซึ่งอาศัยกระบวนการในการวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพแวดล้อมเพื่อให้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย อุปสรรค และโอกาสจากแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาตำบล เพื่อนำมากำหนดทิศทางในการพัฒนาโดยการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนา เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกตูม ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสถานการณ์ และสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกตูมได้จัดทำขึ้นโดยอาศัยหลักการและกรอบแนวทางที่สำคัญ ดังนี้

๑. นโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกตูม ที่ได้แถลงต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกตูม เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗

๒. กรอบนโยบายและทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กำหนดไว้และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด แผนอำเภอ แผนชุมชน

๓. ปัญหาความสำคัญที่สำคัญจากประชาคมตำบลโคกตูม

องค์ประกอบในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ จะประกอบไปด้วย ลักษณะของแผนยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และประโยชน์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยเสนอตามรายชื่อข้างต้น

๑.๑ ลักษณะแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนด ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนา จังหวัด อำเภอก และแผนชุมชน

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจึงเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องกำหนดถึงสภาพการณ์ที่ต้องการจะบรรลุและแนวทางในการที่จะทำให้บรรลุถึงสภาพการณ์นั้น

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหมอบุญ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อให้ได้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- (๑) เพื่อกำหนดสภาพการพัฒนาที่พึงประสงค์หรือเป้าหมายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความต้องการของประชาชน
- (๒) เพื่อกำหนดแผนงาน โครงการและกิจกรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนา
- (๓) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรม และเป็นไปตามลำดับความจำเป็นเร่งด่วน
- (๔) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประสานการปฏิบัติการพัฒนากับหน่วยงานอื่นๆในพื้นที่
- (๕) เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และแผนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

๑.๓ ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ขั้นตอนที่ ๑ การเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

งานนโยบายและแผน สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ แนวทาง และขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารทราบ และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลจากแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบ

๑.๑ การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ

(๑.) การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกตูม ได้มีการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูล ได้แก่ข้อมูลเบื้องต้นในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ โดยข้อมูลได้แสดงแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไป แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการให้ความเห็น ซึ่งข้อมูลที่จัดทำได้แก่ข้อมูลประชากร อาชีพและรายได้ สุขภาพ การศึกษา ทรัพยากร การคมนาคมขนส่ง การพาณิชย์ การลงทุน อุตสาหกรรม และข้อมูลงบประมาณ เป็นต้น

(๒.) การรวบรวมปัญหาสำคัญ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกตูมนำข้อมูลที่ได้จากการทำประชาคมและข้อมูลทุติยภูมิที่ผ่านการวิเคราะห์และจัดเก็บอย่างเป็นระบบขององค์กรเจ้าของข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์และเลือกปัญหาที่เหมาะสมเพื่อนำมากำหนดยุทธศาสตร์ในการตอบสนองปัญหา ความต้องการของสาธารณชนนอกจากนี้ยังได้นำข้อมูลจากแผนพัฒนาของท้องถิ่นอื่น และแผนแม่บทชุมชนมาประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

๑.๒ การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานการณ์การพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน

เป็นการประเมินโดยวิเคราะห์ถึงโอกาส และภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาต่าง ๆ ของท้องถิ่น รวมทั้งการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของท้องถิ่น อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในองค์การบริหารส่วนตำบลโคกตูมซึ่งทั้งหมดเป็นการประเมินสถานการณ์ของท้องถิ่นในปัจจุบันสำหรับใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานในอนาคต โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis การพิจารณาถึงปัจจัยภายใน ได้แก่ จุดแข็ง (Strength – S) จุดอ่อน (Weak – W) และปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาส (Opportunity – O) และอุปสรรค (Threat – T)

๑.๓ การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น

วิสัยทัศน์ (Vision) เป็นถ้อยแถลงที่ระบุถึงสภาพการณ์ในอนาคต เป็นจุดหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ต้องการให้องค์กรพัฒนาหรือเป็นไปในทิศทางใด โดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ผลการพัฒนาที่ผ่านมาในอดีต และความต้องการของทุกฝ่ายในท้องถิ่นให้บรรลุถึงความต้องการในอนาคต

ภารกิจหลัก เป็นถ้อยแถลงที่แสดงถึงลักษณะหรือขอบข่ายในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกตูม เกี่ยวกับลักษณะการบริหารและการจัดบริการสาธารณะ รวมทั้งแนวคิดและภาพลักษณ์ที่ต้องการนำเสนอ ปณิธานหรือปรัชญาในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกตูม เป็นขอบเขตของบทบาทหน้าที่หลักหรือขอบเขตของกิจกรรมที่มุ่งเน้นเป็นพิเศษที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

การกำหนดภารกิจมีแนวทางการดำเนินการแยกเป็น ๒ ระดับ คือ

๑) ภารกิจตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒) พันธกิจหลักที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกตูมมุ่งมั่นที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ การกำหนดพันธกิจหลักมีลักษณะที่สอดคล้องกับนโยบาย กฎหมาย และระเบียบและไม่ขัดแย้ง ต่อบทบาทและความรับผิดชอบในอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

๑.๔ การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง ขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่ควรค่าแก่การดำเนินงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจหลัก และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

๑.๕ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น

เป็นการกำหนดปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุผลสำเร็จที่ต้องการในแต่ละจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาหรือแนวทางการพัฒนา ภายในเวลาที่กำหนด โดยสามารถกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จในเชิงยุทธศาสตร์ไว้ด้วยเพื่อใช้ในกระบวนการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของแผนพัฒนา

๑.๖ การกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก หรือ KPI (Key Performance Indicator) เป็นการวัดความก้าวหน้าของการบรรลุปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ หรือผลสัมฤทธิ์ขององค์กร โดยเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑.๗ การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางพัฒนา

เมื่อได้ดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจหลัก วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยอาศัยพื้นฐานการวิเคราะห์ SWOT แล้วจึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกตูม ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น คือแนวคิดหรือวิธีการที่แยกคายันบ่งบอกถึงลักษณะ การเคลื่อนไหวขององค์กรว่าจะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคตอย่างไร ยุทธศาสตร์การพัฒนาจึงเป็นกรอบชี้แนะหรือหัวกระบวนของชุดแผนงาน ซึ่งกำหนดวิธีการ หรือขั้นตอนที่ปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ขั้นตอนที่ ๒ การจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด โดยมีเค้าโครงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทที่ ๓ แผนยุทธศาสตร์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๓

บทที่ ๔ รายละเอียดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.

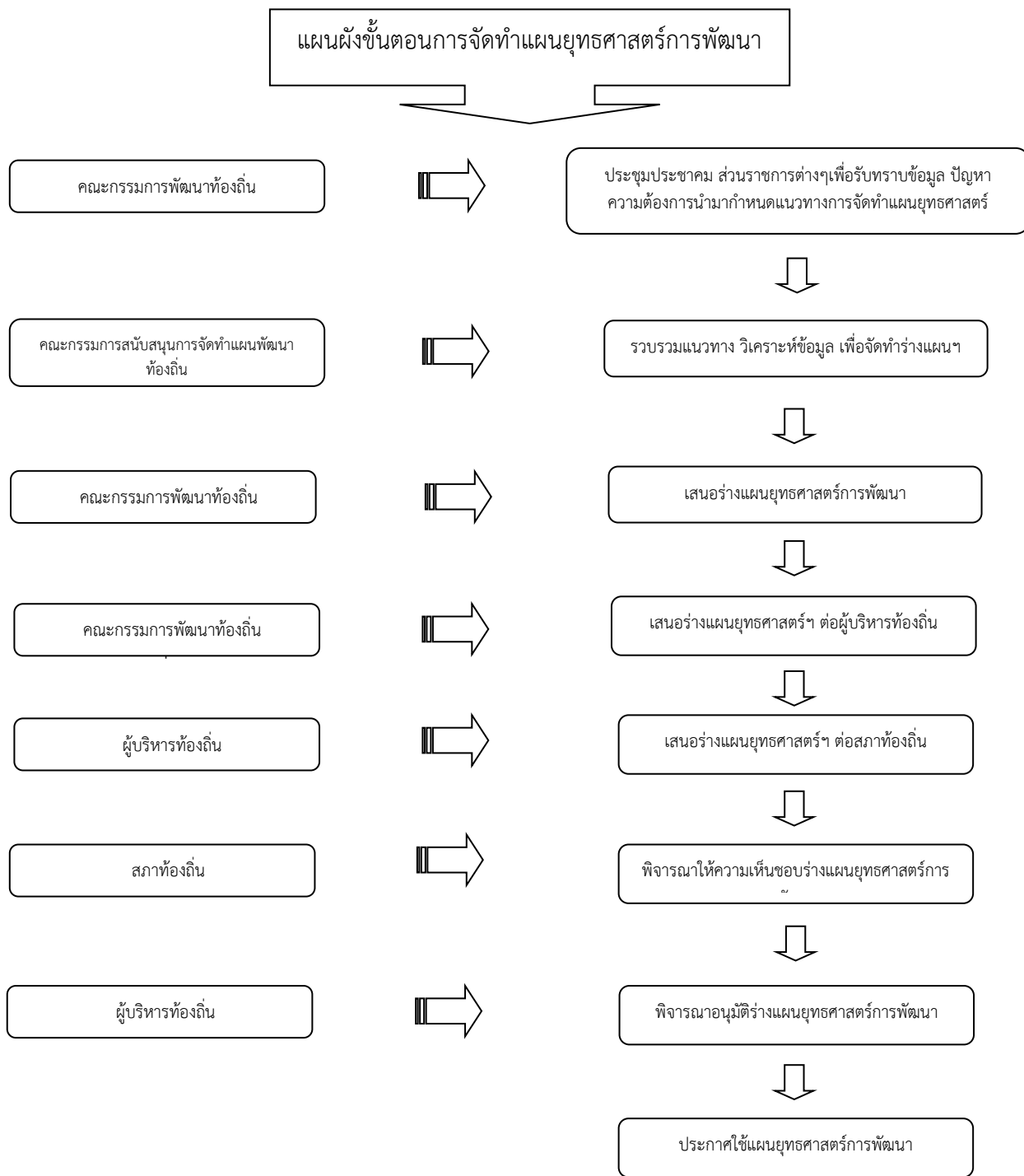
๒๕๕๙-๒๕๖๓

ขั้นตอนที่ ๓ การพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณา และปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ หากมีข้อบกพร่อง ก่อนนำเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ ๔ การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

เมื่อคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเสนอเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ และส่งคืนให้ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติ และประกาศใช้ และแจ้งให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประกาศให้ประชาชนทราบต่อไป

๑.๔ ประโยชน์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

การจัดทำแผนพัฒนาสามปี เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้พิจารณาอย่างรอบคอบให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่างๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุน และเป็นอุปสรรคต่อกัน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจกำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด
